

Til: NVE

Fra: Gudbrandsdal Energi Produksjon AS

Dato: 29.11.2021

Konsesjonssøknad for Vinkelfallet kraftverk - kommentarer til høringsuttalelser

Viser til e-post fra NVE 5.11.21 der det bes om tiltakshavers kommentarer til høringsuttalelsene til konsesjonssøknaden for Vinkelfallet kraftverk.

Det kom inn høringsuttalelser fra:

- Direktoratet for mineralforvaltning
- Statsforvalteren i Innlandet
- Gudbrandsdal Sportsfiskerforening (GSF)

Direktoratet for mineralforvaltning hadde ingen innvendinger til søknaden.

Forslag og merknader fra Statsforvalteren og GSF kommenteres tematisk nedenfor.

Minstevannslipp fra dam

Forslag fra Statsforvalteren:

15.4 – 20.10: 600 l/s

21.10 – 14.4: 300 l/s

Forslag fra GSF:

1.7 – 15.8: 1000 l/s

16.8 – 20.10: 600 l/s

21.10 – 30.6: 300 l/s

Vår kommentar: Nasjonale føringer gir retningslinjer for hvordan innkalling til konsesjonsbehandling kan brukes for å nå miljømålene i vassdrag med kraftproduksjon. Her presiseres at for å begrense det samlede energitapet skal det utvises forsiktighet med innkalling som medfører produksjonstap. Videre er det ved alminnelig revisjon forutsatt at endring av konsesjonsvilkårene ikke skal medføre vesentlig produksjonstap for konsesjonæren. Også ved en innkalling skal det gjøres forholdsmessighetsvurderinger (kost/nytte-betraktninger) der hensynet til eksisterende produksjon i et klimaperspektiv og økonomiske virkninger for konsesjonæren og samfunnet må vektlegges.

Forslagene til Statsforvalteren og GSF gir produksjonstap på henholdsvis 3,03 GWh og 2,97 GWh. Med tap på 0,24 GWh i lokkeflommer i tillegg (se neste punkt), blir det et samlet produksjonstap på rundt 3,25 GWh, noe som utgjør 13% av totalproduksjonen. Vi mener dette ikke er i samsvar med nasjonale føringer med hensyn til produksjonstap av fornybar energi. Det er uforholdsmessig tyngende og rokker ved det økonomiske fundamentet for kraftverksdriften.

Vi er enig i at det bør slippes minstevannføring fra dammen, og at slippet må gi en miljøforbedring. På bakgrunn av prøvevannslippet 30.09.21, mener vi at en sommervannføring på 300 l/s og vintervannføring på 100 l/s vil gi en betydelig forbedring av gyte- og oppvekstforholdene. Samtidig som det ivaretar hensynet til kraftproduksjon og det økonomiske fundamentet for driften. Dette forslaget, innenfor de samme tidsperiodene som Statsforvalteren foreslår, vil gi et produksjonstap på 1,3 GWh per år. Med lokkeflommer i tillegg blir samlet tap 1,54 GWh, noe som utgjør 6,2% av produksjonen. I tillegg kommer kostnader til etablering av arrangement for minstevannføring på ca. 1,5 mill kroner.

Lokkeflommer

Statsforvalteren mener det må avsettes et vannvolum på 1 mill. m³ til slipp av lokkevann, og at Statsforvalteren får myndighet til å utforme detaljer for vannslippet.

GSF mener det må avsettes et vannvolum til lokkevannslipp med fleksibilitet i datoer for vannslipp.

Vår kommentar: Disse forslagene er i samsvar med vårt forslag i søknaden, og medfører et produksjonstap på 0,24 GWh.

Kraftverksdrift

Statsforvalteren krever at kraftverket skal kjøres jevnt, dvs ingen effektkjøring eller intermitterende drift.

Vår kommentar: Dette er i samsvar med dagens drift og planer for framtidig drift.

Omløpsventil

Statsforvalteren og GSF foreslår omløpsventil med kapasitet på 4 m³/s.

Vår kommentar: Vi er enig i behovet for en større omløpsventil, men det må være forholdsmessighet mellom kost og nytte. En omløpsventil med kapasitet på 4 m³/s har en beregnet kostnad på ca. 3,8 mill. kroner, og vil i tillegg kreve stans i kraftverket på 6-8 uker. En slik stans vil gi et produksjonstap på 4,2 – 5,6 GWh (med gjennomføring i perioden medio juli – medio september som er den mest gunstige perioden). Vi mener dette er en uforholdsmessig stor kostnad.

Vi foreslår å installere en omløpsventil med kapasitet på 2,2 m³/s og mener det er gode argumenter for det:

- I NVE-rapporten «Kriterier for bruk av omløpsventil i små kraftverk» anbefales at omløpsventilen i utgangspunktet bør ha en kapasitet på rundt 50% av middelvannføringen. Med en middelvannføring i Våla på 4,5 m³/s er denne anbefalingen oppfylt.
- En omløpsventil på 2,2 m³/s kan slippe hele tilsiget, dvs det blir ingen endring i vannføringen ved utfall, i nesten 50 % av tiden.
- Ved tilsig på mellom 5 – 10 m³/s vil et utfall gi det mest markerte droppet i vannføring nedenfor utløpet, men et slikt tilsig forekommer bare i drøyt 15% av tiden.
- Det er viktig å påpeke at installering av nytt kontrollanlegg i stor grad har redusert sannsynligheten for utfall, og også varigheten på et eventuelt utfall.
- En omløpsventil på 2,2 m³/s har også en betydelig kostnad på ca. 1,35 mill. kroner, og vil kreve ca. én uke stans i kraftverket med produksjonstap på ca. 0,8 GWh.

Viser til søknaden for nærmere redegjørelse av vårt forslag til omløpsventil.

Gytegrus

Statsforvalteren påpeker behov for jevnlig tilførsel av gytegrus, også på minstevannføringsstrekningen, og at det må være hjemmel i konsesjonsvilkårene for pålegg.

GSF påpeker behovet for å tilføre gytegrus dersom gammel inntaksdam ikke rives.

Vår kommentar: Vi er innstilt på frivillig utlegging av gytegrus i samarbeid med Statsforvalteren og GSF slik vi tidligere har gjort. Det forventes også at ny konsesjon vil ha standard naturforvaltningsvilkår som gir hjemmel for eventuelt å pålegge gytegrusutlegging.

Gammel inntaksdam - opprydding

Statsforvalteren mener fjerning av den gamle inntaksdammen har uforholdsmessig store kostnader og krever derfor ikke riving. Mulighet for å etablere en åpning som kan slippe noe grus igjennom, bør

vurderes, i tillegg til at gytegrus må tilføres på annen måte. Videre påpekes at lukehuset bør sikres, og at jernskrap o.l. bør ryddes i elveløpet hvis det kan skje uten inngrep og uforholdsmessige kostnader.

GSF mener dammen må vurderes fjernet. Alternativet er å tilføre gytegrus på annen måte hvis dette er mindre kostnadskrevenende.

Vår kommentar: Vi mener at fjerning av den gamle inntaksdammen er uaktuelt på grunn av høye kostnader og faren for at store mengder oppdemte masser kan transporteres nedover og fylle opp flomverket gjennom Ringebru sentrum. Dammen ligger også på et naturlig vandringshinder og er dermed ikke et hinder for fiskevandringen. Vi er fornøyd med at Statsforvalteren er av samme oppfatning og ikke krever fjerning, men heller ser muligheten for å kompensere med andre tiltak. Vi vil også sikre lukehuset og vurdere opprydding i elveløpet.

Undersøkelser/tiltak

Statsforvalteren og GSF påpeker at ny konsesjon må inneholde standard naturforvaltningsvilkår og terskelvilkår som gir hjemmel for å pålegge tiltak og undersøkelser.

Vår kommentar: Dette er vanlig praksis ved alle revisjoner og nye konsesjoner, og vi forventer at dette blir innført også her.

Oppsummering

Vi er fornøyd med at Statsforvalteren og GSF på flere områder har forslag som samsvarer med våre egne forslag i søknaden. Kravene til minstevannføring og omløpsventil mener vi imidlertid vil innebære urimelige kostnader. Med disse kravene vil samlet årlig produksjonstap bli på ca. 3,25 GWh (minstevannføring og lokkeflommer), dvs. ca. 13% av produksjonen, noe som røkker ved det økonomiske fundamentet for driften. Engangskostnader vil være ca. 5,3 mill. kroner (arrangement for minstevannslipp og omløpsventil) og et produksjonstap på 4,2 – 5,6 GWh (stans i kraftverk ved bygging av omløpsventil). I tillegg kommer betydelige utgifter til gytegrusutlegging.

Våre egne forslag vil innebære et samlet årlig produksjonstap på ca. 1,54 GWh, dvs. ca. 6,2% av produksjonen. Engangskostnader vil være ca. 2,85 mill. kroner og et produksjonstap på ca. 0,8 GWh, samt utgifter til grusutlegging. Dette må også sies å være betydelige kostnader sett i forhold til en totalproduksjon på 25 GWh, men vi mener det er akseptabelt med bakgrunn i de vesentlige miljøforbedringene som forventes.